

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petstovke za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Naš dan.

Katoliško čuteča srca Slovencev so zadnji čas radostno zadržala. Orlovski tabor v Mariboru! gre po vsej Sloveniji in se čez njene meje. Orlovski tabor v Mariboru, ki se bo vršil zadnje dni julija in prve dni avgusta, ne bo samo orlovska, mladinska prireditev, ampak skupna prireditev vseh slovenskih organizacij in društev, ki stoje na verskem, krščanskem temelju. Zborovala bodo naša izobraževalna društva, združena v Slovenski Krščansko-Socialni Zvezi. Posvetovala se bodo in izdelala načrt, kako poživiti in dvigniti prosvetno delo v naših izobraževalnih društvih. Fantovske Marijine družbe imajo še posebej zborovanje. Sešle se bodo zopet naše politične organizacije, Jugoslovanska kmetiska zveza, Delavska in Obrtna zveza, ki so pred poldrugim mesecem tako sijajno zborovale na zaupnem shodu Slov. ljudske stranke v Ljubljani. Slovenska Straža, ki je v stari obranila slovensko zemljo proti nemški gra-

škov grob. Dal Bog, da bi se ob tej priliki tudi štajersko katoliško misleče učiteljstvo odločno in brez vsakih ozirov pridružil katoliški učiteljski organizaciji, Slomškovi zvezi! S tem bo tudi spoštovanje slovenskega ljudstva do učiteljstva in vpliv učiteljstva med ljudstvom močno zraslo. Ljudstvo želi učiteljstva takega verskega mišljenja, kakršno je samo.

Krona Orlovskega tabora pa bo naša mladina. organizirana v Orlu in Orlici. Naša mladina, ki se je skozi dobrih 20 let v boju za naša krščanska načela in naše narodne pravice vedno odlikovala kakor prvobornilca, bo Orlovskemu taboru vtisnila svoj mladostno-krepki in mladostnonežni značaj. Njej na čelu naši katoliški dijaki, ki hočejo skupno s kmeti in delavsko mladino javno pokazati svoje krščansko prepričanje.

Prav zaradi mladine je navdušenje našega ljudstva za Orlovski tabor tako velikansko. Kdo bi ne bil vesel mladine? Kdo bi se ne veselil z njo? Kdo ne bi z njo vred s hrepenenjem in radostjo pričakoval dneva, ko Slovenci pokažemo pred vsem svetom, da smo katoliški narod? Ko obojem v obmejnem mestu naše države pokažemo, da biva tod slovenski narod! Orlovski tabor bo naš dan in solnce tega dneva bo naša mladina!

Kmetiskemu ženstvu.

(Iz „Jugoslovanskega kluba.“)

Laži-demokratski listi zopet divjajo. Pišejo o dr. Koroševci „zahrbtnosti“, „neelojalnosti“, „brezobzirnosti“ in celo „lopovščinah.“ Pravijo, da smo liberalce udarili po dr. Susteršičevem načinu ter nima-jo spleh lepe in dobre besede ne za našega voditelja, ne za našo stranko. Najbolj surova in strupena je „Domovina“, ljubljansko glasilo mladih liberalcev. Za njo pa prihaja takoj najstarejši bojevnik proti pravicam kmetiskega ljudstva: „Slovenski Narod.“ Prepričani smo, da bo jo za tema dvema udarila še celjska „Nova Doba“ in „Mariborski Delavec“ ter bolj sramežljivo tudi „Ptujski list.“ Samo da pridejo ti bolj pozno do zavesti in do sape! Čakati morajo in na to, kaj pravijo gospodje v Ljubljani.

Kaj strašnega se je zgodilo?

Napravili smo nov občinski volilni red za Slovenijo in pred nekaj dnevi dobili v Beogradu zanj najvišji potrdilo. Volilni red je torej postal veljavna postava. V tej postavi smo izpolnili vse, kar smo od prejšnjega naprej kmetiskemu ljudstvu glede volitev obljubili. Pred vsem smo dosegli volilno pravico tudi kmeti in ženam in polnoletnim dekletom. Po novi postavi imajo namreč volilno pravico vsi polnoletni, to je 24 let stari jugoslovanski državljani moškega in ženskega spola, ako prebivajo eno leto v občini.

Kakor se spominjate, so liberalci izdelali nov občinski volilni red in v njem dali volilno pravico le mestnim gospodjem in mestnim gospodičam. Kmeti in delavke v mestih pa so hoteli ti laži-demokratje zapostaviti. Mi smo vrgli ta liberalni načrt, ker kot ljudska, kot kmetiska stranka nismo mogli in nismo smeli trpeti, da bi kmetiska žena, ki skupaj s svojim možem trpi in dela, imela manj pravice, kakor one meščanke, ki večinoma samo po senci mestnih parkov pohajkujejo, klavir brenkajo, po raznih koncertih in gledališčih hodijo in druga drugo obirajo in študirajo, katera je bolj lepa po koži, postavi in obleki. Ponos, pravičnost, spoštovanje in ljubezen kmetiskega moža do njegove družice-žene zahteva, da se kmetiske žene ne zapostavljajo za meščanko! In mirno lahko pristavimo sedaj: ako volilne pravice ne bi dobila tudi kmetiska žena, je ne bi dobila nobena.

Zakaj se kričijo nasprotniki?

Našim nasprotnikom tudi ni prav, da smo iz te nove občinske volilne postave vrgli vse tiste skrite določbe, s katerimi bi prebrisani škriči lahko slepa-

rili v naših kmetiskih občinah. Tako so vsi zavratni načrti Žerjavovi in vse delo demokratov in samostojnežev naenkrat fuč. Lepo pošteno in odkrito se bo moralo delati pri volitvah, a zaradi tega takšen velik vrišč, takšna jeza in obrekovanje pri naših nasprotnikih!

Sicer pa so ti demokratski listi in njihovi gospodje prav smešni v svoji jezi. V svojem programu imajo namreč tudi žensko volilno pravico. Mi smo izvršili, kar imamo v programu sami, kar imajo v programu demokratje in socialisti. Ako jim torej ni njihov lastni program samo za slepilo ljudstvu, bi se naše pridobitve morali veseliti in jo pozdravljati z navdušenjem!

Seveda, ako so ti gospodje nasprotniki med seboj, tedaj jim vsak kmet in vsaka kmetica smrdi, ga imajo za oderuha in mu vlečejo kožo s telesa. Nasprotnijejo vsemu, kjer bi kmeti in delavci in delavke človek sploh prišel do pravice in do veljave. Kako so rohneli in divjali svojčas proti razširjenju volilne pravice za kmeti in delavce. V tem so si bili lažinapredni nemški advokati v Gradcu nasproti slovenskemu kmetiskemu ljudstvu na štajerskem popolnoma enaki z našimi slovenskimi gospodi v Ljubljani. Raje so bili v tovaršiji z nemškim graščakom, kakor s kmetiskim zastopnikom. In mladinski „Domovini“, ki hoče biti jugoslovanska in ljudska, demokratska, se bridko toži po tistih časih, ko je pod krinko napredništva vihtel svoj bič nad slovenskim kmetiskim prebivalstvom liberalni advokat in magnat skupno z nadnim nemškim graščakom. Razgalili ste se v svoji onemogli jezi gospodje mladi in stari liberalci sedaj zopet, pokazali ste svoje pravo mišljenje in tega vam naše kmeti in delavci, posebno pa naše ženstvo, pozabilo ne bo!

Ali je prav, kar smo storili mi?

Že iz prej navedenega je razvidno, da smo ravnali pravilno, ako smo izposlovali volilno pravico tudi kmetiskemu ženstvu in delavkam v mestih. Varovali smo s tem korist in čast kmetiskega ljudstva. Ponižati nismo dali kmetiskega ženstva, a tudi iz stališča krščanstva je pravilno in dobro naše ravnanje. Krščanski mož bo imel v svoji ženi trdno oporo tudi pri volitvah, kakor jo ima pri svojem dnevnem težkem delu in gospodarstvu. Takorekoč dvakrat bo šel njegov glas.

Da smo zadeli prav, pa kaže našemu vrlemu, krščanskemu kmetiskemu ljudstvu najbolj jeza in po-

vanje naših meščanskih liberalnih nasprotnikov. Se vedno je bila v korist kmetiskemu ljudstvu vsakojaka stvar, proti kateri so naši nasprotniki zagnali takšen vrišč, kakor so ga zagnali sedaj ob novem občinskem volilnem redu.

Naj le psujejo, naj le obrekujejo naši nasprotniki! Mi se ne vstrašimo, mi se ne plašimo; trdno in odločno gremo naprej in vršimo svoj krščanski, svoj kmetiski program. Naše ljudstvo je z nami. Novi boji, a tudi nove zmage nas čakajo.

„Slovenski Gospodar“ bo obravnaval in pojasnjeval novi občinski volilni red še v več številkah. Pripomnimo za danes le še to, da je naš volilni red takšen, kakor ga imajo le najbolj napredni in izobraženi narodi.

Za naše ujetnike v Rusiji

Poslanec dr. Hošnjec je dne 22. t. m. v zadevi naših vojni vjetnikov, zlasti onih v Rusiji, dopisal ministrskemu predsedniku dr. Vesničju in ministru Ninčičju kot voditelju poslov zunanjega ministrstva, naslednje pismo:

Gospod minister!

Težko je breme vojnega vjetništva. Čim dalje se mora nositi, tem bolj postaja nezno. Up na rešitev, ki ga je izpočetka lajšal, je pojemal in padal, čim bolj so se množili dnevi suženjstva. Komur pa so ti dnevi narastli v dobo 4, 5 in 6 let, ali je čudo, da je zavladoval nad njim moreča brezupnost?

Ah, dolga, težka, izgubljena leta,

„Pozabljeni smo, izgubljeni sin!“

mladost ubita, križana v tujini!“

Taki in slični pretresljivi kliči donijo k nam iz daljne Rusije.

Na stotine in tisoče jih je sinov naše jugoslov. domovine, ki se vedno ječijo v sponah vojnega vjetništva. Broj vojni vjetnikov iz nekdane avstro-ogr. monarhije, koji se še vedno nahajajo v Rusiji, se ceni na več stotisoč: v sovjetski Rusiji jih je 100 tisoč, v Turkestanu 30.000, v južni Rusiji 25.000, v Zahodni Sibiriji 90.000, v Izhodni Sibiriji 35.000, v primorski pokrajini 11.000 itd. Koliko tisoč jugoslov. vanov je med temi stotisoči?

Vlada našega kraljestva ni bila brezbržna za usodo vojni vjetnikov. Večkrat sem imel priliko opozoriti kompetentne činitelje na to, kar bi se dalo in tudi moralo storiti za oslobodenje jugoslovanskih ujetnikov. Vlada je že storila mnogotere korake za vsloboditev sinov jugoslovanske domovine iz italijanskega vjetništva. Vedno pa še moram čakati na obljubljeni mi odgovor o broju Jugoslov. 1. ki so prišli v italijansko vjetništvo, 2. ki so se že vrnili iz italijanskega vjetništva, 3. ki se še zdaj nahajajo kot vjetniki v Italiji.

Nujno opozarjam našo vladu na uboge jugoslovanske vjetnike v Rusiji. Čehoslovaška, Nemčija in Avstrija so podvzele energične in uspešne korake za osloboditev svojih državljanov iz ruskega vjetništva. Za pokritje stroškov za transport vjetnikov so postavile v svoj budget precejšnjo svoto, tako n. pr. Avstrija 200 milijonov K. Saj stane že transport na ladji za posameznega moža okoli 180 dolarjev. Pri tako človekoljubni akciji, kakor je oslobodenje vojni vjetnikov, ne bi smela štediti z denarjem ne država, pa tudi imoviti zasebniki ne, zlasti ne denarni zavodi in dobrodelna društva.

Zadnji čas je Zveza narodov začela posebno pažnjo in skrb obračati vprašanju vojni vjetnikov v Rusiji. V tem oziru je slovečemu Norvežanu Nansen poverila nalogo, da posreduje med zastopniki ruske, nemške in avstrijske vlade za rešitev nemških in avstrijskih vjetnikov. Dolžnost naše vlade je, da Zvezo narodov zainteresira za usodo in oslobodenje naših jugoslovanskih vjetnikov. Naj ne bo Jugoslov. van zopet zadnji, ki bo rešen vjetniških spon.

Prosim g. ministra, da pripravi vsa sredstva, ter izvrši vse korake, da bo kakor najprej mogoče ura oslobodenja prišla tudi za bedne jugoslovanske vjetnike v Rusiji.